

APORTACIÓ SINODAL

Gener 2022

Evangelitzar, guiar la humanitat, construir el bé comú

Des del nostre sentit de pertinença a l'Església i a la fidelitat al seu Magisteri, a la primacia de la càtedra de Pere i a la continuïtat apostòlica, i en comunió amb tots els nostres germans a la fe, desitgem com a **e-Cristians** aportar al camí sinodal el nostre punt de vista.

Ens acollim a l'escolta de l'Església que ens assenyala **Francesc**, convençuts, com escriu el Pare Rupnik, que "*escoltar significa acollir a qui parla*".

L'Església anuncia la Bona Nova, exposa el primer anunci, evangelitzar, fa present la Redempció a la humanitat i estén el Regne de Déu.

Aquestes finalitats comporten tanmateix:

- Construir el bé comú, eradicar i transformar les estructures de pecat que fan malbé i alienen la persona i el món.
- Acompanyar i guiar la humanitat en la fidelitat a la llei natural.

Tot això significa un gran bé en un sentit transhistòric, sobrenatural, però també a nivell mundà. De fet, comporta tot allò que és necessari per superar les crisis acumulades que estan destruint les nostres societats, superant les quatre grans falsedats del món: l'imperi dels diners com a finalitat, la del poder i l'engany com a dominació d'uns homes sobre uns altres, la realització humana circumscrita només a l'impuls sexual i la satisfacció del desig per sobre de qualsevol altra raó i vincle. Aquests quatre mals disfressats per les ideologies, avui només tenen alternativa en el projecte cristià.

Entenem que el camí sinodal ha de servir a les finalitats esmentades de manera articulada. Primer el de l'evangelització tal com ens la presenta Jesús a l'Evangeli: "*Aneu doncs a tots els pobles i feu-los deixebles meus...*" (Mt 28, 19-20). I en aquest camí, ser guia pel compliment de la llei natural i la transformació de l'ordre secular, eradicant les estructures de pecat i construint el món més humà que dissenya la doctrina social. Tot això significa, com diu *Lumen Gentium* (LG 9): "*El nostre destí és el Regne de Déu, que Ell mateix va començar en aquest món, que ha de ser estès fins que Ell mateix ho porti també a la seva perfecció*". Això forma part

de la nostra tasca al món, com a fills de Déu i membres del seu Poble.

Aquelles tres finalitats han de resoldre's en els tres àmbits que ens són propis: l'Església universal, a Europa i en la nostra Església local.

L'Església Universal

A **escala universal**, Jesucrist va introduir una peculiar revolució que transforma la humanitat mitjançant un desenvolupament que es realitza al llarg del temps. L'Església n'és el subjecte històric i transhistòric, dipositària i testimoni. Una d'aquestes transformacions, lenta i de difícil assimilació, és que els ordenaments polítics ja no es fixen literalment com un dret sagrat per a tots els temps i tots els pobles. A partir d'Ell, els homes i els pobles són lliures perquè, per ells mateixos, donin forma a aquests ordenaments jurídics. La seva voluntat és lliure, com ho és el criteri, perquè l'ordenament polític i social s'ajusti a la comunió amb Déu. Aquesta és una qüestió crucial que **Benet XVI** assenyala a *Jesús de Natzaret* (2007; 150). Això explica –continua assenyalant el papa emèrit– l'absència de tota dimensió social en la predicació de Jesús, un enfocament que seria aliè a la tradició jueva. La raó rau en el fet que les seves paraules tanquen un procés que afecta la història universal i és únic en les cultures humanes: els ordenaments polítics i socials deixen d'estar sacralitzats, basats en el dret diví, i es relacionen amb la llibertat de l'home, que, per mitjà de Jesús, que expressa la voluntat del Pare, aprenen a discernir allò que és just i és bo. El cristianisme comporta, per tant, un procés de desenvolupament personal i social únic. En aquest, resulta decisiva la comunió de voluntat amb Déu, que ens dona per mitjà de Jesús.

Sant Pau ho constata quan exclama: “*heu estat cridats a la llibertat*” (Ga 5, 13). Però no es tracta d'una llibertat arbitrària fruit del subjectivisme, i condicionada sempre per la circumstància, perquè no és “*la llibertat segons la carn*”, sinó que es tracta d'una llibertat que té el fonament en la comunió de voluntat amb Jesús i, per tant, amb Déu mateix.

Desacralització del poder, llibertat de l'ésser humà exercida des del seguiment de Jesucrist, per decidir quin és l'ordenament social i polític més adequat per servir la veritat, el bé i la justícia.

És Déu, a través de Jesús, qui dona sentit a la nostra llibertat i no la consagra en una fórmula concreta en l'ordre secular, perquè allò que importa no és la forma, sinó que serveixi a allò que predica Jesús, serveixi a allò que és bo, és just i ajuda a alliberar l'ésser humà.

I aquesta transformació de la persona i la humanitat cap a la seva perfecció xoca en el nostre temps, amb una llibertat i uns règims polítics que es realitzen al marge de la mirada de Déu i prescindeixen de la comunió amb Jesús. Aleshores la laïcitat de l'Estat en allò que significa de no haver estat establert per un ordre sagrat determinat, es transforma en una cosa que acaba negant Déu, es transforma en laïcisme i ateisme pràctic, perquè ni tan sols reconeix l'opció de referir-se a Déu. Tot plegat condueix a allò que era habitual en un passat no tan llunyà. Els sistemes polítics actuals es consideren a si mateixos com la fi dels temps i se sacralitzen, es divinitzen, i aleshores l'Estat acaba ocupant el lloc de Déu. En això estem, això és el que vivim.

La necessària visibilitat i la unitat de l'Església

L'alternativa a aquesta situació és la visibilitat i la presència de l'Església, i la unitat dels seus membres. Només així es recobrarà la dessacralització del poder. *“La visibilitat de l'Església és clau per entendre com Déu salva la història”* afirma William T. Cavanaugh a *Migraciones de lo Sagrado* (2021/2011; 212). Aquesta visibilitat és necessària, perquè com passa amb l'amor amb les persones, la relació amorosa entre Déu i el Poble de Déu *“la manera més comuna que tenen les persones de veure's atretes cap a Déu, és veure altres persones que viuen redimides en comunitat, i són capaces d'imaginar-se a si mateixes vivint així”* (p. 212). I és que si bé la història de la salvació es reuneix en la figura de Jesucrist, el Regne de Déu encara requereix una comunitat concreta de persones per fer-se. La tasca de l'Església és proclamar que la salvació ha estat completa en Jesucrist, i encarnar aquesta salvació per al món, perquè se sàpiga que Déu ha cridat una comunitat per

fer visible el seu pla salvador, i és el lloc de reconciliació al món amb el cos de Jesucrist. I és en aquest escenari que uneix el que és temporal amb el sobrenatural, on l'eucaristia cobra tot el seu ple significat.

El Regne de Déu del qual ens parla Jesucrist és un procés, que fa que la diminuta llavor de mostassa es converteixi en un gran arbust. Al final el món ha de ser transformat, si bé el seu discórrer no és lineal, perquè Déu no ha establert la inevitabilitat del progrés humà. El seu pla de salvació a la història es troba sovint enfosquit pel pecat de l'home, mal actuant en nom de la llibertat que els ha estat donada. D'aquesta manera s'oculta la voluntat de Déu envers l'home (Cavanaugh, 2021/2011; 213), i això també afecta l'Església. I per això la pràctica continuada de renovació guiada per l'Esperit Sant, que li permet superar aquests danys i exaltar entre els seus membres la vida virtuosa, en el doble vessant de les virtuts teològals i aquelles altres que es refereixen als valors humans principals i fonamentals.

Aquesta transformació del món per avançar en la construcció del Regne no és purament espiritual, sinó també material, en els termes que ho planteja Gerhard Lohfink a *¿Necesita Dios a la Iglesia? Teología del pueblo de Dios* (1999; 39-49). Per aconseguir aquest Regne de Déu progressant cap a ell, és decisiva la unitat.

La unitat, seguint Lohfink, és la forma que pren la salvació al món, en reunir molts en un. Per contra, la disgregació i la dispersió no és només la conseqüència del pecat, com explica el relat de Babel, sinó que defineix el pecat. Significa el desmembrament de la unitat originària de la creació. També en aquest plantejament es constata la importància central de l'eucaristia: la comunió amb el cos i la sang de Crist és la base d'aquesta unitat que uneix allò transhistòric, sobrenatural, temporal i humà. L'expressió social d'aquesta unitat necessària és l'enllaç: "*Salva'ns Senyor Déu nostre, reuneix-nos d'entre les nacions*" (Sal. 106, 47). Per això la nostra **societat desvinculada** és la manifestació de la ruptura amb Déu, de l'apostasia i el pecat estructural. Perquè, com diu Sant Pau, el poble ha de ser reunit al mateix cos de Crist (1 Cor. 12,13). La unitat és essencial a l'Església, perquè reunir-ne molts en un és precisament la seva missió, perquè la reunió és la salvació. La "*Societat desvinculada*" a la qual es refereix el document de la Conferència Episcopal Espanyola, *Fieles al envió misionero* (Una

mirada al contexto actual de aceleración de las transformaciones en la sociedad española y en la Iglesia. Una sociedad desvinculada), té l'origen precisament en la ruptura de l'enllaç social i institucional amb Déu. Això ja fou tractat àmpliament en l'obra *La Sociedad Desvinculada* (Josep Miró i Ardèvol, 2014).

I juntament amb la unió, la visibilitat de l'Església hi va unida necessàriament, perquè també és essencial al pla de salvació de Déu que es desenvolupa en la història:

“És la voluntat de Déu tenir un poble al món, perquè en mirar aquest poble, un pot veure clarament com proposa Déu que ha de ser la societat humana, perquè el món pugui veure la unanimitat i la pau que són possibles en aquest poble i arribar així a la pau per si mateixa” (Lohfink 1999; 302).

Tot això ens fa encara més evident que no és possible construir el cristianisme privat de la visió i l'experiència de l'Església. La manca de fe en Déu a l'Europa contemporània, sosté Lohfink, sobretot és degut a la desaparició de l'Església, i no al revés. La privatització de l'Església ha destruït *“el lloc de la presència física de Déu”* (1999; 319). La conseqüència és evident: el decaïment de la fe en Déu, com afirma Cavanaugh (2021; 2015). Perquè Déu es torna accessible a la gent, a la història, primer a través d'Israel i després de l'Església. Quan aquesta presència s'afebleix, li passa el mateix a la presència de Déu.

Mirar aquest Poble per arribar a acompanyar-lo

Dessacralització del poder, llibertat de l'ésser humà exercida des del seguiment de Jesucrist per decidir quin és l'ordenament social i polític més adequat per servir a la veritat, el bé i la justícia. Però perquè això sigui així es requereix la visibilitat i presència de l'Església, i la unitat dels seus membres. Es requereix també un major esforç per constituir la millor manifestació possible com a Poble de Déu, *“perquè, en mirar aquest poble, un pot veure clarament com proposa Déu que ha de ser la societat humana, perquè el món pugui veure la unanimitat i la pau que són possibles en aquest poble”*.

En aquest poble la participació laïcal no està ben resolta. El recentment creat dicasteri dels laics, la família i la vida, no compleix aquesta missió.

En aquest mateix sentit, i des de la desaparició o debilitament de l'antiga Acció Catòlica, i de les organitzacions polítiques sindicals i empresarials, que es consideraven fonamentades en la inspiració cristiana, pròpies de gran part del segle XX, l'Església no ha trobat estructures i significants substitutius, ben articulats, per oferir l'enquadrament necessari per a la unitat i guia espiritual i temporal a l'acció dels laics al món. El resultat pràctic, i el temps transcorregut permet observar-ho, ha donat lloc a un doble tipus de fragmentació.

Una individualització que no deixa de recordar l'ontologia liberal, per la qual la tasca del laic a la societat la resol en aquests termes, la qual cosa a més de ser en la pràctica escassament viable, és oposada al sentit catòlic de la unitat i la comunió. Aquesta dinàmica, ajuda a explicar la reculada de la concepció cristiana en la cultura de la societat i en la política.

La segona fragmentació és en aparença oposada a l'anterior: es tracta de la formació de múltiples col·lectius, que són un camí de perfecció a la seva vocació específica, i això és positiu, sempre que la seva consciència de pertinença al Poble de Déu sigui superior al seu sentiment que tota la perfecció eclesial està concentrada en el seu grup. La verificació de si es dona o no aquesta dinàmica adversa, es troba en la dificultat dels grups, moviments, institucions, per treballar conjuntament en els diferents àmbits territorials i en finalitats comunes. La vocació i les escoles d'espiritualitat específiques necessàries per a l'ascesi no han de portar a l'aïllament mutu sinó a la comunió. La realitat d'aquesta situació mereix ser repensada i reformada en allò que sigui necessari. Com que l'acció és en si mateixa portadora de sentit, cal construir una nova forma d'enquadrament laïcal general i també establir camins per a l'acció comuna dels catòlics en la política, la vida social i cultural. Això és peremptori a Europa i a molts dels seus països.

Si no es reformen aquelles disgregacions i no se supera la manca de visibilitat de l'Església com a Poble de Déu, que es mostra i parla a la societat d'allò que "*Déu proposa que ha de ser la societat humana*", l'Església veurà augmentada la seva marginalitat al nostre país i a bona part d'Europa, i quedarà sotmesa al menyspreu social, excepte, és clar, si l'Esperit Sant corregeix l'error humà. Però seria

molt millor si poséssim de la nostra part tot el possible, seguint la saviesa popular, senzilla però eficaç. “*Diu Déu ajuda’t i t’ajudaré*”.

Ens dol l'escassa entitat de l'Església a Europa, que és molt més evident si es compara amb les tasques de l'episcopat llatinoamericà a través de la CELAM. Reclamem un procés com el que va culminar a la *V Conferencia General del Episcopado latinoamericano y del Caribe en Aparecida* (Brasil, maig 2007). No és raonable que un continent molt menys integrat en termes polítics, econòmics i socials, com Amèrica Llatina, disposi d'una acció de l'Església molt més notòria a escala continental, que la que es dona a la Unió Europea. Cal vivificar des dels fonaments la unitat europea, des de la perspectiva cristiana. En aquest sentit, proposem una Assemblea dels Catòlics Europeus a celebrar el 2023, seguida d'una Assemblea dels Cristians d'Europa.

Una reflexió sobre el nostre país i l'Església

En l'àmbit específic del nostre país, considerem aplicables moltes de les consideracions manifestades en referir-nos a l'Església en el seu conjunt. A més, volem aportar unes consideracions específiques, que comencen amb la nostra preocupació per la situació en la qual es troba la societat espanyola, a conseqüència de la legislació i l'actuació que desenvolupa el govern, i la resposta que davant d'aquesta ofereix la institució eclesial a través dels seus òrgans de govern.

En temps molt breu, s'han legislat lleis frontalment contràries a la concepció cristiana, i a les teòriques garanties constitucionals. Es limita i coarta el dret dels pares a l'educació moral i religiosa dels seus fills, s'asfixia l'ensenyament concertat, s'exclou dels convenis a l'escola diferenciada, es redueix progressivament i mitjançant diverses lleis la pàtria potestat, es pretén perseguir l'objecció de consciència. S'ha aprovat la legalització de l'eutanàsia i el suïcidi assistit, sense diàleg, alhora que es menyspreen les cures pal·liatives. Les legislacions sobre els grups LGBTI i “*Trans*”, no fan altra cosa que transformar pràctiques i preferències sexuals en identitats polítiques col·lectives, fins i tot dotades de banderes. El respecte per a aquestes persones, per a totes les persones, no es pot fonamentar en lleis especials, sinó en aquelles generals que

eduquen i prevenen tota discriminació a causa de la condició comuna de l'ésser humà.

Espanya pateix una emergència demogràfica a causa de la seva baixa natalitat, que retalla tot futur al nostre país, i és la principal responsable del greu i creixent envelliment de la població. Cap govern no hi ha donat resposta, i l'actual accentua la crisi propagant una cultura clarament oposada a la maternitat, en contra de la Constitució (art. 39.2). Fins i tot ara, a l'expectativa de 70.000 milions d'euros d'ajuda de la Unió Europea a fons perdut, no s'aplica cap projecte per afavorir el matrimoni, la descendència, la família i el desenvolupament del potencial educador, malgrat l'emergència educativa que caracteritza l'ensenyament i el mandat constitucional (art. 39.1).

La legislació sobre la memòria històrica i la nova sobre la memòria democràtica, pretén a la pràctica reescriure-la en termes de “bons” i “dolents”, ometent les greus responsabilitats, també en el camp republicà, i en els mateixos partits que avui governen. Si prospera aquesta interpretació, s'acabarà condemnant l'Església que recorda els màrtirs. Busquen dividir quan l'única cosa important és la reconciliació de tots amb el nostre passat, com va fer la Transició. Aquesta és la finalitat que cal proclamar i que el govern no serveix.

L'estat laic, aconfessional des del punt de vista de les confessions religioses, que n'assenyala la neutralitat, el respecte a totes i els hi deu constitucionalment un reconeixement positiu (art. 16.3), ha anat derivant cap a un Estat de pràctica atea on tota referència oficial a Déu ha estat proscriu de la vida pública.

Però tot i ser molt greus totes aquestes qüestions, hi ha dues dinàmiques que si no es modifiquen, causaran un dany històric. Una és la progressiva conversió del nostre Estat de dret en un Estat de lleis, en el qual aquestes i els subsegüents drets s'apliquen en funció del subjecte que els exerceixi i el fet del qual es tracti. Mentre hi ha pràctiques i grups socials privilegiats, altres, i els catòlics pertanyem a aquesta categoria, ens anem convertint en ciutadans de segona. L'altra dinàmica és la progressiva desaparició de la veritat, és a dir, de la realitat, mitjançant la seva manipulació i l'ús sistemàtic pel poder i els seus mitjans del llenguatge performatiu, mitjançant el qual, i per referir-ne un sol exemple, els defensors de la condició humana del fill engendrat i no nascut i els seus drets, i que s'oposen a la pràctica eugenèsica, són vituperats i transformats en subjectes que s'oposen “als drets de les dones”.

Sostenim des de la centralitat eclesial, que expressa Sant Pau a Gàlates 3, que abans que la llei ve la fe, i si això és així referit a l'ensenyament de la llei d'Israel, molt més ho és davant les lleis seculars, que no es preocupen de la veritat, i ho refereixen tot al procediment. Com a part de l'Església afirmem, i així ho presentem a tot el Poble de Déu, que lleis com les referides xoquen frontalment amb la fe i són incompatibles amb ella i, per tant, estem cridats a refusar-les. *“M'he reservat set mil homes que no han doblegat els genolls a Baal”*. (Romans 11,4).

La democràcia s'ha degradat en partitocràcia. Els partits, que són mitjans dirigits a organitzar i canalitzar el pluralisme de la societat per aconseguir que aquesta estigui representada de la millor manera possible, s'han transformat en finalitats en si mateixes, que persegueixen assolir el poder o mantenir-lo per a la seva pròpia organització, sense atendre l'interès del bé comú. Tot això a l'empara d'una legislació favorable i d'una llei electoral que ho estimula. El fet que els partits s'hagin transformat en finalitats, sense cap raó superior a ells, sense assumir mai els greus errors que cometem, deformant contínuament la realitat per fer-la encaixar amb els seus interessos, colonitzant totes les institucions de l'estat, té una greu conseqüència: la polarització que ha deformat l'essència de la política i fa impossible la condició bàsica per al bon funcionament, l'amistat civil, la concòrdia.

El govern pateix un dèficit greu perquè no passa comptes de manera fidedigna. Aquesta mancança ha sobrepassat tots els límits amb la pandèmia. A causa d'aquest greu succés, Espanya va registrar prop de 100.000 morts en set fases d'excés de mortalitat, però cap instància independent, cap comissió científica, ni tan sols el Congrés n'ha examinat les causes, ha establert responsabilitats i, sobretot, ha determinat què s'ha de fer per evitar que fets semblants es repeteixin. En aquestes morts, hi ha una part de responsabilitat pública que intenta amagar-se, i això no és just.

En circumstàncies ben adverses, el poble catòlic i l'Església han donat grans mostres de solidaritat els darrers deu anys, primer amb la greu crisi econòmica, després amb la del coronavirus. Segons l'última *Memòria de l'Església*, Càritas i Mans Unides recaptaven el 2019 un terç més que el 2011, l'Església comptava el 2019 amb 1.420 centres assistencials més que el 2011 i 4 milions de persones passaven pels 9.100 centres d'ajuda social i sanitària catòlica. Un altre senyal: el 2020, any de pandèmia i ERTES, el Domund va

recaptar gairebé el mateix que altres anys, mentre que en altres països s'enfonsava.

Malgrat tota aquesta generositat creixent dels catòlics, l'Església té pitjor imatge que mai i sembla políticament, culturalment i socialment irrellevant. Encara més, si creguéssim al CIS, hauríem d'assumir que els dos últims anys s'haurien perdut més catòlics que en els vint anys precedents: hauríem passat del 67% de població catòlica el gener del 2020, a un sorprenent (o increïble) 55% l'octubre del 2021.

No ens podem enganyar. Hi ha una incompatibilitat frontal entre la legislació governamental i allò que l'Església sosté com a bo, just i necessari, i més enllà d'aquesta per a la concepció cristiana, no només de fe, sinó de cultura. Aquesta és la realitat.

Afrontar tot això, no pas per dur i difícil, és menys necessari. Necessitem com a Poble de Déu, que ressoni amb força la veu profètica de l'Església. Necessitem que el diagnòstic tan encertat que formula el document de la Conferencia Episcopal Española *Fieles al envío misionero (2. Una mirada al contexto actual... Una sociedad desvinculada)*, es tradueixi en acció i pràctica concreta. Necessitem l'acompanyament i el suport de la institució eclesial a l'acció de catòlics laics, i necessitem estructures de bé que donin suport a aquesta acció.

Considerem que el camí sinodal, l'escolta mútua també ha d'abordar aquestes realitats i donar-los-hi resposta. Aquesta és la nostra esperança.